

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia antiga universal

Materia	Historia antiga universal			
Código	002G251V01303			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María			
Profesorado	Reboreda Morillo, Susana María Souto Castro, Iria			
Correo-e	rmorillo@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia de Historia Aniga Universal impártese no 2º curso de Grao de Xeografía e Historia e está incluída no bloque de Historia Universal. Neste conxunto, cronoloxicamente, está a continuación da Prehistoria Universal, impartida no 1º curso e antes da Historia Medieval Universal, que se imparte neste mesmo curso. O seu cometido principal é achegar aos/as estudantes as principais características das primeiros estados que naceron e se desenvolveron fundamentalmente en Exipto e en Grecia, así como establecer elementos comparativos entre as distintas formas nas que se manifestou o poder en relación co territorio, a sociedade e a relixión.			

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
C22	Coñecemento da historia universal
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia			C12	
			C16	
			C20	
			C22	
Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal		B2	C16	
			C20	
			C22	
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	A3		C12	D3
	A4			D4

Contidos	
Tema	
Tema 1. Aspectos introductorios	1.1 Definición e límites da Historia Antiga 1.2. Conceptos e problemática 1.3. Os territorios e os seus límites cronolóxicos
Tema 2. As distintas formas do Estado nos respectivos territorios. Evolucións e límites	2.1. Exipto: O poder unipersonal e a unificación do territorio. As principais razóns das crises 2.2. Grecia: Da Idade do Bronce á do Ferro. Da monarquía ao sistema das poleis ou cidades-estado independentes
Tema 3. Sociedade e Relixión	3.1 Os principais grupos sociais de Exipto na Antigüidade. 3.2 Os principais grupos sociais na Grecia Clásica: Atenas e Esparta. 3.3. Introducción á relixión exipcia. 3.4. Introducción a relixión grega

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	23	44
Seminario	12	27	39
Titoría en grupo	3	3	6
Traballo tutelado	3	15	18
Eventos docentes y/o divulgativos	2	0	2
Actividades introductorias	2	2	4
Presentacións/exposicións	4	10	14
Probas de resposta curta	2	19	21
Probas de autoavaliación	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	TODO O ALUMNADO: O material docente empregado na aula será subido con antelación á plataforma de teledocencia, así como outros documentos con contidos teóricos que faciliten a comprensión do temario impartido. ALUMNADO PRESENCIAL: Exposicións das docentes dos aspectos máis relevantes dos contidos estruturados en temas e subtemas. As explicacións teóricas sempre estarán apoiadas en material gráfico e en textos relativos á Antigüidade.
Seminario	TODO O ALUMNADO: Análise individual do material práctico subido a plataforma, na súa maioría textos clásicos que fan referencia á teoría impartida. ALUMNADO PRESENCIAL: Trátase de realizar un debate sobre o texto, analizando e interpretando esa fonte primaria. Así mesmo, se deberá entregar un título e un resumo das ideas principais e secundarias. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: A reflexión, a partir do material teórico, farase por escrito, e entregarse no apartado de tarefas da plataforma Moodle. As dúbidas poden ser consultadas polas vías explícitas no apartado de atención personalizada. Máxima extensión dúas carillas A4.
Titoría en grupo	TODO O ALUMNADO: Aclaración de dúbidas sobre a materia, tanto daquelas relacionadas coa teoría, como das diversas prácticas (seminarios, traballos tutelados).
Traballo tutelado	TODO O ALUMNADO: A escoller un tema relacionado coa relixión de Exipto ou Grecia.
Eventos docentes y/o divulgativos	ALUMNADO PRESENCIAL: Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o departamento de Historia, Arte e Xeografía e/ou a Facultade de Historia. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: Se ben a asistencia a esta actividade non é obrigatoria, sería recomendable se houbese a posibilidade de asistir a toda ou a unha parte.
Actividades introductorias	TODO O ALUMNADO: Realización dun cuestionario (subido á plataforma) para autoavaliar os coñecementos previos sobre a Historia Antiga. ALUMNADO PRESENCIAL: Debate na aula sobre os coñecementos previos sobre a Historia Antiga e aclaración dos aspectos básicos. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: Debate en e-meeting sobre os coñecementos previos sobre a Historia Antiga e aclaración dos aspectos básicos.

Presentacións/exposicións TODO O ALUMNADO:

- s O traballo tutelado sobre relixión será seleccionado dunha lixteira ou ben a proposta do alumnado. Pode ser realizado por 1 ou 2 persoas. O traballo será entregado na plataforma, na tarefa correspondente, en formato PDF ou en Power Point.
- ALUMNADO PRESENCIAL: O traballo expoñerase na aula en aproximadamente 15 minutos.
- ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: De ser posible o traballo expoñerase na aula, en caso contrario se concertará unha tutoría virtual por e-Meeting en aproximadamente 15 minutos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais das actividades relacionadas co análise de textos clásicos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos. TODO O ALUMNADO: Curso virtual na plataforma de Teledocencia (Moodle FaTtic, UVigo) e correo electrónico. ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento nas aulas. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: aula e-meeting (enlace FaiTic).
Tutoría en grupo	TODO O ALUMNADO: Aclaración de dúbidas sobre a materia, tanto dos aspectos teóricos como daqueles relacionadas co seminario, traballos tutorizados individuais ou en grupo. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos. TODO O ALUMNADO: Curso virtual a na plataforma de Teledocencia (Moodle FaTtic, UVigo) e correo electrónico. ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento nas aulas. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: aula e-meeting (enlace FaiTic).
Traballo tutelado	Nos traballos tutelados (biografía ou relixión) prestarase axuda personalizada tanto no momento da elección (listado subido á plataforma ou proposta do estudantado) como no seu desenvolvemento a través dos seguintes recursos. TODO O ALUMNADO: Curso virtual na plataforma de Teledocencia (Moodle FaTtic, UVigo) e correo electrónico. ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento nas aulas. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: aula e-meeting (enlace FaiTic).
Presentacións/exposicións	Previo a presentación, se se precisa, buscarase asesoramento sobre a maneira máis adecuada de levar a cabo a presentación. A atención realizarase a través dos seguintes recursos. TODO O ALUMNADO: Curso virtual na plataforma de Teledocencia (Moodle FaTtic, UVigo) e correo electrónico. ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento nas aulas. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL: aula e-meeting (enlace FaiTic).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Esta proba escrita está unida a de resposta curta. A través dela se valorará o coñecemento o contido adquirido das sesións maxistrais expostas na aula e/ou do material subido á plataforma, tanto de carácter teórico como práctico. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal.	35	B2	C16 C20 C22	D4
Seminario	Análises e comentarios críticos das fontes que proporcionan o coñecemento da historia antiga: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá completarse cun análise crítico dalgún documental visionado na aula e/ou subido á plataforma. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.	10		C12 C20	D3 D4
Traballo tutelado	Un traballo individual ou en grupo (máximo dúas persoas), no que se analice un aspecto da relixión, a elixir entre Exipto ou Grecia. O tema concreto poderá escollerse dun listado ou propoñelo directamente. Preferiblemente se exporá, senón, xustificadamente, poderá ser presentado por escrito. En calquera caso entregarse en formato electrónico (PDF ou Power Point) a través de FaiTic. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.	25	B2 B5	C12 C22	D3

Presentacións/exposicións	As presentacións e exposicións relaciónanse co traballo tutelado, relativo a un aspecto significativo da relixión e será exposto na aula ou a través de e-Meeting. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.	5	B2	C16	D3 D4
Probos de resposta curta	Esta proba escrita está unida á da Sesión maxistral. Consistirá en preguntas concretas sobre a temática exposta na aula e/ou subida á plataforma, tanto de carácter teórico como práctico. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.	15	B2	C16 C20	D4
Probos de autoavaliación	Valoración do traballo autónomo do alumnado mediante a realización de cuestionarios sobre os contidos da materia a través de Moodle e a realización dunha biografía dun persoa salientable. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal	10	B2	C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é imprescindible acadar a cualificación de 5 entre a proba de sesión maxistral e de resposta curta. Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles. Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Assmann, J., **Egipto a la luz de una teoría pluralista de la cultura**, Akal, 1995
 Beltrán, F. y Marco F., **Atlas de Historia Antigua**, Pórtico, 1996
 García Moreno, L. (dir.), **Historia del mundo clásico a través de sus textos. I. Grecia**, Alianza Editorial, 1999
 Gómez Espelosín, J., **Historia de Grecia en la Antigüedad**, Akal, 2011
 Hernández de la Fuente, D.; López Melero, R., **Civilización griega**, Alianza Editorial, 2014
 Kemp, B.J., **El Antiguo Egipto: Anatomía de una civilización**, Crítica, 1996
 Sanmartín Ascaso, J., **Historia antigua del próximo Oriente: Mesopotamia y Egipto.**, Akal, 1998

Bibliografía Complementaria

- Baines, J., **Egipto: dioses, templos y faraones**, Folio, 1993
 Bravo, G., **Historia del mundo antiguo: una introducción crítica**, Alianza, 2008
 Brewer, D.J., **Historia de la Civilización egipcia**, Crítica, 2007
 Buxton, R. G. A., **Todos los dioses de Grecia**, Oberon, 2004
 David, R., **Religión y magia en el antiguo Egipto**, Crítica, 2004
 Domínguez Monedero A.; Pascua, J.I., **Atlas histórico del mundo griego antiguo**, Síntesis, 2006
 Fernández Neto, J. (dir.), **Historia antigua de Grecia y Roma**, Tirant lo Blanch, 2005
 Gómez Espelosín, J., **Historia de Grecia Antigua**, Akal, 2001
 Hagen, R.-M., **Egipto: hombres, dioses y faraones**, Taschen, 1999
 Hernández de la Fuente, D., **Mitología clásica**, Alianza Editorial, 2015
 Hornung, E., **Introducción a la Egiptología: estado, métodos, tareas**, Trotta, 2000
 Iriarte Goñi, A., **Historiografía y mundo griego**, Universidad del País Vasco, 2011
 James, T.G.H., **El pueblo egipcio: la vida cotidiana en el imperio de los faraones.**, Crítica, 2004
 Lara Peinado, F. (dir.), **Diccionario de instituciones de la antigüedad**, Cátedra, 2009
 March, J., **Diccionario de mitología clásica**, Crítica, 2002
 Parra Ortiz, J.M. (coord.), **El Antiguo Egipto: sociedad, economía, política**, Marcial Pons, 2009
 Schulz, R. Seidel, M., **Egipto. El mundo de los faraones.**, Könnemann, 2007
 Urruela, J.J., **Egipto: política, economía y sociedad**, Universidad de Salamanca, 2006
 VV.AA., **Mitología y Religión del Oriente Antiguo**, Sabadell, 1993

Vernat, J.-P. (dir.), **El hombre griego**, Alianza Editorial, 1993

Wilkinson, R.H., **Todos los dioses del Antiguo Egipto**, Oberon, 2003

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.
